

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๓
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙
ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเกียรติชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ แห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๒. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ทหารที่ประชุม ในประเด็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐๙ ข. (๘) ดังนี้

“(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ การเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน” โดยเห็นว่ายังไม่ครอบคลุมถึงผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในมาตรา ๑๐๙ ข. (๘) โดยเพิ่มผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในอนุมาตราดังกล่าวด้วย

จากนั้นที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๑๗ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคสองหรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษหรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๕) ต้องคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยการจับสลาก และกำหนดให้เลือกประธานวุฒิสภาคนใหม่ ต่อมาได้ยกเลิกการจับสลากแต่ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาพร้อมกัน ดังนั้น เมื่อร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากตำแหน่งโดยการจับสลาก ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันที่ ตนพ้นเสียจากพรรคตนและรองประธานวุฒิสภาให้พ้นสิ้นอายุของวุฒิสภา”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อพ้นวาระแล้วยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกระทั่งมีสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวยังคงต้องมีประธานและรองประธานวุฒิสภาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยหลักการ ประธานและรองประธานวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งจนกระทั่งสิ้นอายุของวุฒิสภา

ส่วนความว่า “ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้” มีเจตนาเพียงไม่ต้องการให้ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเท่านั้น โดยไม่ต้องลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ต้องคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง” ในวรรคสี่ (๕) ในกรณีต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาอันจะมีผลทำให้ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาต้องพ้นจากตำแหน่งนั้น เกิดขึ้นในกรณีใด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนหนึ่งหนึ่ง ชี้แจงว่า เป็นกรณีกระทำการฝ่าฝืนจริยธรรมแต่ไม่ใช่เรื่องการทุจริตร้ายแรง

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ และเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๗

มาตรา ๑๑๘

“มาตรา ๑๑๘ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ไม่ควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน จะเหมาะสมมากกว่าหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรบัญญัติในลักษณะดังกล่าว เพราะอาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวให้ประชาชนทราบ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในการประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา สมาชิกต้องรับผิดชอบถ้อยคำอภิปรายของตน ไม่ควรอ้างเอกสิทธิ์ความคุ้มครองหรือความไม่เป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ควรบัญญัติเป็นหลักการหรือแนวทางปฏิบัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้มีการจัดทำกรบันทึกการประชุมหรือรายงานการประชุมที่แสดงถ้อยคำการอภิปรายของสมาชิกแต่ละคนอย่างละเอียด และต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

- ความในวรรคสามควรเพิ่มเติม ความว่า “ทราบโดยง่าย” หรือ “ทราบได้ทั่วไป”

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๑๙ วรรค ๔ ดังนี้ “**ประชาชนรัฐสภา** **ประชาชนสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการรายงานการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และต้องเปิดเผยบันทึกดังกล่าวให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป** เว้นแต่กรณีในการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระ กระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประชาชนรัฐสภา ประชาชนสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนวุฒิสภา ต้องจัดให้มีที่ตรารายงานการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และต้องเปิดเผยขั้นที่ที่ดำรงตำแหน่งให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีในการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ ภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง มีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้อีก

สมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ภายในห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ในวรรคหนึ่ง หมายความว่า จะต้องได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดแล้ว ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเกินกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด” ในวรรคสาม หมายความว่าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จะเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองในวันเดียวกัน ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต้องเริ่มสมัยประชุมพร้อมกัน เนื่องจากเป็นสมัยประชุมของรัฐสภา

- มีกรรมการสอบถามว่า ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัยนั้น มีการกำหนดหรือไม่ว่า สมัยประชุมครั้งที่หนึ่งให้เป็นการออกกฎหมายเพียงอย่างเดียว และสมัยประชุมครั้งที่สองสามารถเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจได้ นอกจากนี้ รัฐสภาจะเป็นผู้ออกระเบียบของรัฐสภาเองได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐสภาสามารถออกระเบียบของรัฐสภาเองได้ อาจกำหนดว่าในสมัยประชุมแต่ละสมัยจะพิจารณาในเรื่องใด แต่โดยปกติรัฐสภาจะไม่ออกระเบียบดังกล่าว รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้สมัยประชุมครั้งที่หนึ่งเป็นสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ และสมัยประชุมครั้งที่สองเป็นสมัยประชุมสามัญทั่วไป ซึ่งในสมัยประชุมครั้งที่หนึ่งสามารถดำเนินการได้ทุกอย่างยกเว้นการขอ

เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ อย่างไรก็ตาม การขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจถือเป็นระบบการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ หากการทำงานของรัฐบาลล้มเหลวก็ควรให้มีการอภิปรายไม่ไว้วางใจได้ทั้งสองสมัย มิใช่ให้เพียงสมัยเดียวดังเช่นที่เคยกำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บัญญัติร่างมาตรา ๑๕๔ กำหนดให้การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง โดยไม่ได้กำหนดไว้ในสมัยประชุมครั้งที่หนึ่ง หรือสมัยประชุมครั้งที่สอง ซึ่งมีลักษณะเดียวกับที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- มีกรรมการสอบถามว่า การใช้คำว่า “โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม” ในวรรคสี่ เป็นการใช้คำที่ถูกต้องหรือไม่ และ คำว่า “ให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด” เป็นการใช้อัยคำที่เหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม” ในวรรคสาม ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งให้ตรวจสอบความดังกล่าวในมาตราอื่นๆ ด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง เป็นดังนี้ “วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองให้เป็นไปตามสภาผู้แทนราษฎร~~ซึ่ง~~ผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้” อย่างไรก็ตาม ควรรอการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๐

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภาให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า คำว่า “เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้” ในวรรคสาม เป็นความประสงค์ของพระมหากษัตริย์ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ใช่ความประสงค์ของพระมหากษัตริย์ แต่เป็นความต้องการของผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ซึ่งผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ประธานกรรมการขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องในวรรคสี่อีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๑

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภาารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกสภาผู้ราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ แต่สมาชิกวุฒิสภาจะกระทำไม่ได้โดยลำพัง แต่ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกันสามารถกระทำได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดๆ มิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่เกี่ยวข้องในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- ความว่า “เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุม” ในวรรคสี่ หมายถึงบุคคลใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายการประชุม” หมายถึงผู้รับผิดชอบจัดทำรายการประชุมรัฐสภา ไม่ใช่เฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐสภาเท่านั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติมาตรานี้คุ้มครองสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวการอภิปรายแล้วนำถ้อยคำในการประชุมไปเผยแพร่ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติมาตรานี้เกิดจากสมาชิกรัฐสภาต้องการให้มีการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา แต่เนื่องจากในการอภิปรายอาจมีการพาดพิงทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในวงกว้าง จึงมีการบัญญัติความตามวรรคสอง อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดลักษณะที่เป็นการภายใน หรือการใช้ระบบวงจรปิดก็ได้รับเอกสิทธิ์ตามมาตรานี้ นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตรานี้ไม่คุ้มครองสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวการอภิปรายในสภาด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะที่กระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ หรือคดีอันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่าง สอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาแห่งผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายของสมัยประชุม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การบัญญัติความตามมาตรานี้จะส่งผลให้สมาชิกรัฐสภาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีในศาลได้รับประโยชน์ และส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมล่าช้าหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ในวรรคสามแล้ว

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะชี้แจงว่า จากผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นเอกสิทธิ์คุ้มครองสมาชิกวุฒิสภา ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรคงเอกสิทธิ์คุ้มครองดังกล่าวแก่สมาชิกวุฒิสภาในกรณีที่กระทำความผิดในคดีอาชญากรรม เช่น คดีที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป เป็นต้น และแม้สมาชิกวุฒิสภาจะมีเอกสิทธิ์คุ้มครอง ก็ไม่ควรให้ประธานแห่งสภาซึ่งผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ทันที แต่ให้ประธานแห่งสภานั้นต้องร้องขอให้ศาลปล่อยตัว

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๒๔ ไม่ต้องการให้ฝ่ายบริหารกลั่นแกล้งฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะหากเกิดกรณีเมื่อต้องมีการลงคะแนนเสียงในรัฐสภา อาจจะมีการกลั่นแกล้งกันทางการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการได้แยกเนื้อหาของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาออกจากกัน จึงควรเพิ่มเติมคดีเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วยในวรรคสามด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๔ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปปรับปรุงความในวรรคสาม

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามีได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภามาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๑๘๑ โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา

(๒) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง สมาชิกวุฒิสภำจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภำเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ประธานวุฒิสภำนำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

เมื่อมีเหตุตามวรรคหนึ่ง และเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๑๖ ให้ประธานวุฒิสภำเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภำลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๑๘๑ **โดยที่ถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภำ**”

มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงตามมาตรา ๒๑ จะนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จะทำหน้าที่ในการประกาศเรียกประชุมรัฐสภา ถ้าไม่ได้ตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประธานองคมนตรีจะทำหน้าที่แทน และสอบถามว่าเหตุใดจึงต้องบัญญัติความในวรรคสาม เนื่องจากประธานวุฒิสภาสามารถเรียกประชุมรัฐสภาได้อยู่แล้ว เสนอตัดความในมาตรา ๑๒๕ วรรคสาม ออกทั้งหมด

นายธนาวุฒิ สัจจทอง เลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องบัญญัติความในวรรคสาม เนื่องจากในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งที่ผ่านๆ มา ปรากฏว่าได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ทำให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากเปิดประชุมรัฐสภาไม่ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๕ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภาได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมที่ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภามาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๑๘๑ *โดยที่ข้อนี้แห่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดิม*

(๒) การประชุมที่ให้วุฒิสภาทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมวิสามัญได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

เมื่อมีเหตุตามวรรคหนึ่ง และเป็นที่ที่ต่อตั้งในบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕ ให้ประธานวุฒิสภาเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานวุฒิสภาส่งนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา รวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่รวมกัน แล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของสภา รวมทั้งการจัดทำประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมาธิการซึ่งต้อง

ครอบคลุมถึงการร้องเรียน การพิจารณา และการลงโทษสมาชิกหรือกรรมการซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การช่วยเหลือผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ และการให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นผู้ชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติและร่วมเป็นกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น

ประมวลจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระร่วมกันจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๙๒”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า มาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระร่วมกันจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๙๒ มีกำหนดเวลาที่แน่นอน แต่ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการไม่กำหนดเวลาไว้ และการกำหนดให้ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการต้องสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระร่วมกันจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๙๒ จะมีกระบวนการดำเนินการอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า วรรคสองได้กำหนดลำดับการดำเนินการไว้แล้วว่า ต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระร่วมกันจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๙๒ ก่อนแล้วจึงมีประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ เพื่อให้ประมวลจริยธรรมสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระร่วมกันจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๙๒

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๙ เพื่อกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ได้

การกระทำการ การขอเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการจัดตั้งคณะกรรมการต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน

ในการขอเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาขอเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอาชญากรรมหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการขอเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นมา ให้ส่งเอกสาร ให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือ รายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรา นี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๗ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ได้ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด” เพื่อเป็นการกำหนดเมื่อพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ แล้ว ต้องรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ใน การตั้งคณะกรรมการต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่มีความซ้ำซ้อนกัน ให้เป็นหน้าที่ของสภาที่จะต้องวินิจฉัยว่าจะมอบให้คณะกรรมการชุดใดเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนั้น” เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อราชการ และเสียเกียรติภูมิของรัฐสภา ส่วนวรรคแปดให้ตัดคำว่า “กลุ่มการเมือง” ออก

ความในวรรคสามเป็นหลักการที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ โดยในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการต้องเป็นผู้สอบหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคล เช่น คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เป็นต้น กระทำการแทนไม่ได้ แต่หากเป็นการศึกษาเรื่องใด ๆ สามารถมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลกระทำการแทนได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล” ในวรรคสี่ เป็นข้อยกเว้นเฉพาะการเรียกบุคคล หรือรวมถึงการเรียกเอกสารด้วย และหากหมายรวมถึงการเรียกเอกสาร เอกสารนั้นหมายถึงเอกสารชนิดใดบ้าง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคนี้ เป็นข้อยกเว้นที่หมายรวมถึงอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคล ดังนั้น การเรียกให้ผู้พิพากษาส่งสำนวนคดีมาให้ไม่สามารถกระทำได้ แต่เอกสารในส่วนที่ไม่ใช่สำนวนคดีต้องเรียกจากสำนักงานศาลยุติธรรม

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีแต่งตั้งหรือคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่ง เช่น ตุลาการศาลปกครอง เป็นต้น จะมีการเรียกเอกสารประวัติการถูกกล่าวหา ร้องเรียนของผู้พิพากษาหรือตุลาการเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง ร่างมาตรานี้ครอบคลุมถึงการเรียกเอกสารดังกล่าวด้วยหรือไม่ เนื่องจากในการร้องเรียนบางกรณีไม่มีมูล แต่เกิดจากความไม่พอใจในคำพิพากษา

ประธานกรรมการกล่าวว่า สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวได้ แต่ฝ่ายผู้ส่งเอกสารสามารถส่งเฉพาะเอกสารคำร้องที่มีมูล ส่วนที่เป็นคำร้องทั่วไปจะไม่ส่งก็ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ข้อยกเว้นอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคล เฉพาะ ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือ การบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล ไม่รวมถึงเรื่องอื่น เช่น งบประมาณ ไซ้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อยกเว้นอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคล เฉพาะ ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการ บริหารงานบุคคลของแต่ละศาลเท่านั้น เนื่องจากในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการ บริหารงานบุคคลของแต่ละศาลต้องเป็นอิสระ แต่ทั้งนี้ในเรื่องงบประมาณหรือการบริหารงานทั่วไปต้องถูก ตรวจสอบได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคนี้หมายถึงรวมถึงกรณีที่คณะกรรมการการงบประมาณ เรียกเอกสาร หรือเรียกบุคคลของศาลไปชี้แจงประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การชี้แจงดังกล่าวเป็นการชี้แจงจากหน่วยธุรการของศาลอันได้แก่ สำนักงานศาลแต่ละศาล ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “...และมีให้ใช้บังคับแก่ **ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ** โดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่ กรณี” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าไม่ให้นำเรื่องอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลมาใช้บังคับ กับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กร ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เช่น จะเรียกคณะกรรมการการ เลือกตั้งไปสอบถามเรื่องผลการพิจารณาใบแดงใบเหลืองไม่ได้ เป็นต้น

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดในวรรคห้าจึงใช้คำว่า “ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น” แทนคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เป็นความเดิมที่ใช้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับก่อนๆ ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาเพิ่มคำมากขึ้น ทั้งนี้ หากจะใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งเป็นคำที่รวม ความหมายของคำว่า “ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น” น่าจะกระทำได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคห้า เป็นดังนี้ “ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ ในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้ **ข้าราชการ พนักงาน หรือ สู้ที่สวนของสวนหลวงสวนหลวง สวนหลวงสวนหลวง รัฐวิสาหกิจ หรือสวนสวนสวนสวนที่สวนที่**เจ้าหน้าที่ของรัฐใน สังกัดหรือในกำกับมา ให้สวนสวนสวน ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามที่ คณะกรรมการเรียก”

- มีกรรมการสอบถามว่า หากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มีการจ้างหรือใช้บริการจากบุคคลนอกองค์กร (outsourc) ความในวรรคห้านี้จะหมายถึงอำนาจเรียก เอกสาร หรือเรียกบุคคล จากบุคคลนอกองค์กรด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกันสามารถใช้ อำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลนอกองค์กร หรือเรียกบุคคลจากบุคคลนอกองค์กรได้ แต่ไม่ได้เป็นไปโดย อำนาจตามวรรคนี้ เนื่องจากบุคคลนอกองค์กรไม่ได้อยู่ภายใต้สังกัดหรือกำกับของรัฐมนตรี ความในวรรคนี้ เป็นการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐจากโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หากรัฐมนตรีไม่ให้เอกสารหรือไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐมาชี้แจง ผู้มีความผิดคือ

รัฐมนตรี ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รัฐมนตรีที่รับผิดชอบจึงต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ มา ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม ความในวรรคเจ็ด เป็นต้นี้ “เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย” เพื่อเป็นการให้ความคุ้มกันกับบุคคลที่ให้ข้อมูล

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๘ เป็นต้นี้

“มาตรา ๑๒๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น คณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการ วิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๙ เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือ ศึกษาเรื่องใด ๆ ได้ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

การกระทำการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ใน การตั้งคณะกรรมการต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน ในกรณี ที่มีความซ้ำซ้อนกัน ให้เป็นหน้าที่ของสภาที่จะต้องวินิจฉัยว่าจะมอบให้คณะกรรมการชุดใดเป็นผู้ ดำเนินการในเรื่องนั้น

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคล ไต่กระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลง ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้น ได้ แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการ วิพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ ผู้ทรงยศ พลเรือนหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงใน แต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับมา ให้ส่งเอกสาร ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือ รายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่ กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ และผู้ปฏิบัติตามคำ เรียกตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือ ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา ผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๗ ให้ประธานสภา ผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด”

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวกายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวาง แทรกแซง หรือชี้้นำ การเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน

ให้นำความใน (๒) (๓) และ (๔) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๔) ของวรรคหนึ่ง มาจากมาตราใดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า มาจากมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นเรื่องข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้ยังนำความบางส่วนในวรรคสามของมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาบัญญัติประกอบด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้นำมาบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๓๕ ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้ “เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย **และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ**” เพราะเป็นสิทธิทั่วไปจึงไม่ควรบัญญัติห้ามไว้ แต่ควรไปบัญญัติเป็นข้อห้ามในเรื่องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ามีข้อห้ามใดบ้าง เช่น ไม่เป็นเจ้าของกิจการ หรือไม่เป็นผู้ถือหุ้น เป็นต้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า มีประเด็นที่ค้างการพิจารณาในวาระสอง คือ ความว่า “กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน” หมายถึงผู้ใด เห็นควรเขียนให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความ

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวาระสอง เป็นดังนี้ “...หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภาหรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ” อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความชัดเจนควรเพิ่มหมวดว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เพื่อใช้บังคับทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และกรรมการในองค์กรอิสระ แล้วนำความในร่างมาตรา ๑๒๙ และร่างมาตรา ๑๓๐ ไปบัญญัติไว้ในหมวดนั้นแทน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดร่างมาตรา ๑๒๙ ออก แล้วให้นำความในร่างมาตรา ๑๒๙ ไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์

๒. แก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ~~และไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ~~”

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สภานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดมาตรา ๑๓๐ ออกทั้งมาตรา แล้วให้นำความในมาตรา ๑๓๐ ไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๓๑

“มาตรา ๑๓๑ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
- (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา เนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญนี้มีการกำหนดในแต่ละร่างมาตราอยู่แล้วว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดบ้าง จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเป็นการเฉพาะไว้อีก
- เนื่องจากในบทเฉพาะกาลจะมีการกำหนดว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดบ้าง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด จึงอาจไม่จำเป็นต้องบัญญัติร่างมาตรานี้
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาว่าควรกำหนดเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ จะพิจารณาจากอำนาจขององค์กรว่ามีอำนาจพิเศษหรือไม่ เช่น อำนาจถอดถอน หรืออำนาจตรวจสอบ เป็นต้น หากมีอำนาจดังกล่าวต้องตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีอำนาจเบ็ดเสร็จ โดยฝ่ายบริหารไม่สามารถแก้ไขกฎหมายได้โดยง่าย เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้มีอำนาจพิเศษดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แม้แต่กฎหมายเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินก็ไม่ควรตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงความตามร่างมาตรา ๑๓๑ ไว้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจได้ง่ายว่าในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดบ้าง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๒

“มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

- (๑) คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง
- (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาไม่มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญด้วยตนเองนั้น สามารถนำเหตุผลเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชนไปอธิบายให้ประชาชนเกิดความเข้าใจได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกวุฒิสภาตามร่างรัฐธรรมนูญนี้จะมาจากประชาชนอย่างแท้จริง แต่ควรจำกัดอำนาจในการเสนอกฎหมายของสมาชิกวุฒิสภาตาม (๒) เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกวุฒิสภาเปลี่ยนแปลงเป็นนักการเมือง และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสภามหาวิทยาลัยผู้แทนราษฎรและสภามหาวิทยาลัยที่มีสภามหาวิทยาลัยหนึ่งเดียวของสภามหาวิทยาลัยทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๓) การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่าง และในกรณีที่ต้องมีการตั้งกรรมาธิการร่วมกันของทั้งสองสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตั้งคณะกรรมาธิการร่วมกัน ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามร่างที่มีการเสนอครั้งแรก หรือที่ได้รับจากวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสภามหาวิทยาลัยผู้แทนราษฎรและสภามหาวิทยาลัยที่มีสภามหาวิทยาลัยหนึ่งเดียวของสภามหาวิทยาลัยทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๓) การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่าง และในกรณีที่ต้องมีการตั้งกรรมาธิการร่วมกันของทั้งสองสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตั้งคณะกรรมาธิการร่วมกัน ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามร่างที่มีการเสนอครั้งแรก หรือที่ได้รับจากวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๓๓

“มาตรา ๑๓๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ

ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ ในกรณีที่ได้รับแจ้งว่าเห็นชอบ ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ถ้าได้รับแจ้งว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรนั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้นายกรัฐมนตรีชะลอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ และให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ข้อความนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามวรรคสี่ ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นกลับคืนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อพิจารณาตามลำดับ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคืนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

มติในการแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคห้า ให้ใช้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา และเมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้ส่งนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญยังคงมีคำวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้ดำเนินการต่อไปตามวรรคห้า”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในวาระที่สองให้สองที่ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา

เมื่อภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ

ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ ในกรณีที่ได้รับแจ้งว่าเห็นชอบ ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระ

ประมงวิไลขอ แต่ข้าพเจ้าได้รับแจ้งว่าร่างพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ตกลงให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญ
ชั่วคราวเพื่อพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว
ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปไม่ได้มีผลใช้บังคับให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไป และให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปให้สภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมสามัญ
ของรัฐสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปและให้สภาผู้แทนราษฎรในคราวประชุมสามัญของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎร
ของรัฐสภาที่มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้รัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว
ปฏิบัติหน้าที่ให้แก้ไขไปถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ขอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้แก้ไขไปนั้นเห็น
แย้งต่อไป ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย และให้ศาลรัฐธรรมนูญมี
คำวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่อง

ในกรณีที่เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามวรรคสี่แล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปนั้นสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา
ในคราวประชุมสามัญของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาที่สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา
รัฐธรรมนูญ หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือขอแก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราว
ปฏิบัติหน้าที่ให้แก้ไขไปว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปไม่ได้มีผลใช้บังคับให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ
ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมติของรัฐสภาพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขไปนั้น คำวินิจฉัย ในกรณีรัฐธรรมนูญมีมติดำเนินการภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า
รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
และให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ต่อไป

มติในคราวที่แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา
ทั้งหมดยกเว้นที่สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา และเมื่อรัฐสภาให้ตกลงให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญ
รัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา
หรือวุฒิสภาของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา หรือวุฒิสภาของรัฐสภา
หรือวุฒิสภาของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา หรือวุฒิสภาของรัฐสภา
หรือวุฒิสภาของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา หรือวุฒิสภาของรัฐสภา
หรือวุฒิสภาของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรของรัฐสภา หรือวุฒิสภาของรัฐสภา

- ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้
- ควรเพิ่มส่วนที่เป็นเรื่องการตราพระราชบัญญัติไว้ในร่างมาตรานี้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความ
เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตราพระราชบัญญัติได้อย่างชัดเจน
- ความในร่างมาตรา ๑๓๓ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ เป็นการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่นด้วยหรือไม่ นอกจากนี้
ศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่สามารถพิจารณาดำเนินการตามความในวรรคสี่ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เสร็จสิ้น
ภายในเวลาที่กำหนด หากองค์กรอิสระส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาพร้อมกัน

- การกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเอง มีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ได้กำหนดให้ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ที่เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบจะทำให้การทำงานของศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเกิดปัญหา สามารถเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ และอาจกำหนดให้ศาลฎีกา หรือศาลปกครองเป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า หากกำหนดให้ศาลฎีกาหรือศาลปกครองเป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาหรือศาลปกครองอาจมีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีวิธีพิจารณาคดีที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๓๓ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่พิจารณารัฐธรรมนูญและร่างกฎหมาย หมายความว่ารวมถึงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ด้วยหรือไม่

- ร่างมาตรา ๑๓๓ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม อาจทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตรากฎหมายอันเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

- หากกำหนดให้รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ อาจทำให้เกิดปัญหาได้

- หลักการเรื่องการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง กรณีเกิดปัญหาจากการใช้กฎหมายและส่งเรื่องให้ศาลวินิจฉัย และรูปแบบที่สอง การควบคุมร่างกฎหมายก่อนที่จะนำไปใช้บังคับ โดยร่างมาตรา ๑๓๓ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม เป็นไปตามหลักการในรูปแบบที่สอง

นายอัษฎ จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๓๓ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอาจเป็นการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้อำนาจนิติบัญญัติ

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสี่และวรรคห้าออกทั้งวรรค และแก้ไขความในวรรคสามเป็นดังนี้

“...ตัววิเศษซึ่งอยู่ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญที่วิเศษซึ่งศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ตัวรัฐธรรมนูญ ตัวศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เข้าไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ซึ่งจะมีประสิทธิภาพให้ข้อควรเห็นซึ่งข้อนี้ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว โดยรัฐสภาจะแก้ไข เพิ่มเติม ตามที่เห็นสมควรได้มติของรัฐสภาในการพิจารณาเรื่องนี้ต้องมีเสียงเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา...”

- มีกรรมการสอบถามว่า หากเกิดกรณีที่รัฐสภาไม่ได้แก้ไขตามความเห็นหรือข้อเสนอของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องแล้ว จะมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไรต่อไป

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ อาจถูกแก้ไขโดยรัฐสภาได้

- ความในวรรคแรก ความว่า “...ในวาระที่สาม...” มีความเหมาะสมหรือไม่

- ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสเปน มีหลักกฎหมายในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติทั่วไปขัดแย้งกัน จะใช้บังคับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นหลัก แต่ไม่ได้ส่งผลให้พระราชบัญญัติทั่วไปที่ขัดแย้งนั้นเป็นอันตกไป

ประธานกรรมการกล่าวหาว่า ความในวรรคสามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นใหม่ เป็นกระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ให้รัฐสภาเป็นผู้พิจารณา หากองค์กรใดเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็สามารถเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะมีขั้นตอนที่ยุ้งยากกว่าการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั่วไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในวาระที่สามให้ข้อที่ใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา

เมื่อภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ

ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานั้น ให้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ส่งให้หน่วยงานที่รับร่างพระราชบัญญัติที่ได้ออกเสียงเห็นชอบ ให้หน่วยงานที่รับส่งร่างเห็นชอบ ให้หน่วยงานที่รับส่งเห็นชอบยื่นอุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือขอให้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อขัดแย้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือขอให้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อขัดแย้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตกลงไว้ หรือขอให้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ และให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่รับส่งในวาระที่สามนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีมติวินิจฉัยยกไว้ในสภานั้นนับแต่วันที่ได้รับเรื่องไม่มีข้อทักท้วงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

“มติวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อขัดแย้งหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ศาลรัฐธรรมนูญ ตกลงไว้ หรือขอให้นำร่างพระราชบัญญัติที่รับส่งเห็นชอบมีข้อขัดแย้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ได้ข้อสงวนหรือขอให้นำร่างพระราชบัญญัติที่รับส่งเห็นชอบมีข้อขัดแย้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นั้นไว้ ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว โดยรัฐสภาจะแก้ไข เพิ่มเติม ตามที่เห็นสมควรได้ มติของรัฐสภาในการพิจารณาเรื่องนี้ต้องมีเสียงเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

ในวาระที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติวินิจฉัยยกไว้ในสภานั้น ให้หน่วยงานที่รับส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นตั้งขึ้นสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อยกเลิกหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อยกเลิกหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี สภามหาวิทยาลัยปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญได้ย่อมมีประสิทธิภาพ โดยที่องค์กรนิติบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

มติในคราวแก้ไขเพิ่มเติมตราพระราชกำหนดให้ไว้ด้วยแห่งเสียงमतที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของमतสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา และเมื่อรัฐสภาให้สัตยาบันเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้ส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้ส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้พ้นจากรัฐธรรมนูญที่ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ทั้งนี้รัฐธรรมนูญยังคงมีค่าวิถีสืบต่อไปตราพระราชกำหนดให้ดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๓๔

“มาตรา ๑๓๔ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

- (๑) คณะรัฐมนตรี
- (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
- (๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) หรือ (๓) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายได้สะดวกมากขึ้น
- ความใน (๓) จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายได้ทุกประเภทรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการเงิน ใช่หรือไม่
- เมื่อรัฐสภามีอำนาจพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอโดยประชาชนแล้ว จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด
- การกำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย ถือเป็นความก้าวหน้าของระบอบประชาธิปไตย จึงควรคงหลักการของ (๓) ไว้ แต่ต้องพิจารณาว่า ประชาชนจะสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายประเภทใด และควรกำหนดให้ประชาชนส่งผู้แทนร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของตนเองได้ด้วย
- ประชาชนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายในหมวดหน้าที่ของรัฐ ได้หรือไม่
- ประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายจะไม่เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยตนเอง แต่จะมอบหมายให้ผู้ที่เหมาะสมเป็นกรรมการแทน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอกฎหมายในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐเท่านั้น เช่นเดียวกับหลักการตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอกฎหมายในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐไว้อย่างชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอกฎหมายหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ เท่านั้น และเสนอแก้ไขความใน (๓) เป็นดังนี้ “...(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ หรือหมวด ๖ ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๔ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ หรือหมวด ๖ ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) หรือ (๓) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน”

อนึ่ง นายวรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับข้อซักถามของ สื่อมวลชนว่า ควรห้ามบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยหรือไม่ และกรณีที่ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ร้อยละ ๙๕ แล้วจะสามารถเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกได้ ซึ่งอาจทำให้พรรคการเมืองเข้าชกแจงให้ ประชาชนลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน ส่งผลต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเปิด ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรพิจารณาถึงกรณีที่มีพรรคการเมืองร้องเรียน กท. ว่ามีการ กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกด้วย เช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ประชุมสามารถพิจารณากำหนดให้มีการป้องกันมิให้เกิดปัญหากรณี พรรคการเมืองเข้าแทรกแซงหรือชกแจงให้ประชาชนลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนได้

มาตรา ๑๓๕

“มาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรือ อากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสอง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสอง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นเป็นเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีที่นายกรัฐมนตรีรับรองว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วย กรณีดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเท่านั้นที่ต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อนายกรัฐมนตรีรับรองว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินแล้ว ก็สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไปได้ ส่วนกรณีที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะจะเป็นผู้วินิจฉัย

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐจัดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยทั่วไปการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ จึงอาจเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้ตามร่างมาตรา ๑๓๕ (๒)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๖

“มาตรา ๑๓๖ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างการพิจารณาไว้ก่อน และภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ไปให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ห้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองเดียวกันกับรัฐบาลอาจเกิดการกัณฑ์แก่งทางการเมือง โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรอาจวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งทำให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสามารถสั่งระงับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ก่อนได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๓๖ เป็นดังนี้ “ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคนเข้าชื่อกันยื่นหนังสือต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน และสภาผู้แทนราษฎรให้วันนับแต่วันที่มีมติตั้งศาลให้ประชาชนสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ไปให้ที่ประชุมร่วมทั้งของประชาชนสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนคณะกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๖ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคนเข้าชื่อกันยื่นหนังสือต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน และสภาผู้แทนราษฎรให้วันนับแต่วันที่มีมติตั้งศาลให้ประชาชนสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ไปให้ที่ประชุมร่วมทั้งของประชาชนสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนคณะกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้การรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

มาตรา ๑๓๗

“มาตรา ๑๓๗ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสัปดาห์ แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสัปดาห์ ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งต้องไม่เกินสามสัปดาห์ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๔๑

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่า วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธาน สภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้ง ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็น ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “หากประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้แจ้งไปยังวุฒิสภาว่า ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน” ในวรรคสี่ จะมีผล ต่อระยะเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของวุฒิสภาเท่านั้น แต่ร่างพระราชบัญญัตินั้น ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินเช่นเดิม

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้ถ้อยคำมีความกระชับยิ่งขึ้น เสนอแก้ไขความในวรรคสองของ ร่างมาตรา ๑๓๗ เป็นดังนี้ “ระยะเวลา*ดังที่กล่าว*ในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการ พิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๔๑” และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๓๗ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้ง*ไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้*แจ้ง ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๗ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลา*ดังที่กล่าว*ในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๔๑

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่า วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้ง*ไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่*เกี่ยวข้อง *กับการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้ง ให้ถือว่า*ร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

มาตรา ๑๓๘

“มาตรา ๑๓๘ เมื่อได้รับร่างพระราชบัญญัติจากสภาผู้แทนราษฎร ให้วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อคณะกรรมการพิจารณาโดยพลัน ในกรณีนี้ วุฒิสภาจะแก้ไขเพิ่มเติมหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรรับไว้พิจารณามีได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๘ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ ซึ่งกำหนดให้วุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพียงสองวาระ โดยวุฒิสภาจะแก้ไขเพิ่มเติมหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรรับไว้พิจารณามีได้ เนื่องจากเพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

- มีกรรมการสอบถามว่า หากวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อวุฒิสภามีเนื้อหาหรือหลักการที่ไม่สมบูรณ์ จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า วุฒิสภาสามารถพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อวุฒิสภาได้ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาของวุฒิสภา ทั้งนี้ เหตุที่ไม่ให้วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรรับไว้พิจารณา เนื่องจากป้องกันมิให้วุฒิสภาเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย ซึ่งขัดต่อหลักการพิจารณากฎหมายโดยทั่วไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๙

“มาตรา ๑๓๙ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๗

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๗ ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากัน ตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างนั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๗ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าจะอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

การประชุมคณะกรรมการร่วมกันต้องมีกรรมการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าวุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๗ ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๔๗ ต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๐

“มาตรา ๑๔๐ สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๙ ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

(๑) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๙ (๒)

(๒) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๙ (๓)

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร หรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๗

ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินมิให้นำระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๔๐ มาใช้บังคับแก่กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติถูกยับยั้ง แต่ให้สภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินขึ้นพิจารณาได้ทันที ซึ่งอาจทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรรอบคอบ จึงควรกำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ถูกยับยั้ง หากสภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ต้องพ้นระยะเวลา ๗ วัน นับแต่กรณีที่ถูกยับยั้งตามความใน (๑) และ (๒) ของร่างมาตรา ๑๔๐ ไปก่อน

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินมีความสำคัญและต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ดังนั้น หากสภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ควรให้พ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่กรณีที่ถูกยับยั้งไปก่อน จะเหมาะสมมากกว่า

- ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินมีความจำเป็นเร่งด่วน หากให้รอการพิจารณาไว้เป็นระยะเวลาเวลานานอาจเกิดความเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดินได้ ขณะเดียวกันหากให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันทีนับแต่วันที่ถูกยับยั้ง ก็อาจทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์ได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๑๔๐ เป็นความว่า “ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแต่ให้ลดเหลือสิบวัน สำหรับกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๐ สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๙ ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

(๑) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๙ (๒)

(๒) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๙ (๓)

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร หรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๗

ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแต่ให้ลดเหลือสิบวัน สำหรับกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

มาตรา ๑๔๑

“มาตรา ๑๔๑ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๓๙ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นตั้งกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๒

“มาตรา ๑๔๒ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “เงินแผ่นดิน” หมายถึงเงินกู้ด้วยหรือไม่

นายอชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า กระทรวงการคลังตีความว่า เงินแผ่นดินไม่หมายความรวมถึงเงินกู้ด้วย เพราะเงินกู้จะใช้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า เงินกู้อยู่ในความหมายของเงินแผ่นดิน

ด้วย ดังนั้น ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการจึงไม่ได้มีการบัญญัติรายละเอียดของเงินกู้ไว้ เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนว่าเงินกู้เป็นเงินแผ่นดินหรือไม่

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินและ การคลังมาให้นิยามความหมายของคำว่า “เงินแผ่นดิน” ซึ่งปรากฏว่ายังไม่มีนิยามของเงินแผ่นดินที่ชัดเจน ดังนั้น ในการร่างกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังภาครัฐตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจะต้องมีการให้นิยาม คำว่า “เงินแผ่นดิน” ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายในอนาคตได้

- ร่างมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า...” ดังนั้น หากจะ บัญญัตินิยามของเงินแผ่นดินในลักษณะเดียวกับการบัญญัติร่างมาตรา ๓๕ ถือว่ามีความเหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในระยะหลังรัฐบาลจงใจกระทำการขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วยการกู้เงินมา ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถควบคุมหรือตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน ดังกล่าวได้ เนื่องจากการกู้เงินดังกล่าวไม่ได้กระทำผ่านวิธีการงบประมาณในระบบปกติ อันส่งผลเสียต่อการ บริหารงบประมาณและการคลังของประเทศได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ เพื่อป้องกันมิให้มีการกู้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ และกฎหมายดังกล่าวสามารถ กำหนดวงเงินการก่อหนี้สาธารณะไว้ชัดเจนว่ากระทำได้เพียงใด อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังได้ชี้แจงว่า การกู้เงินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะเป็นการกู้เงินตามระบบปกติ แต่หากรัฐบาลมีความ จำเป็นก็สามารถกู้เงินโดยการบัญญัติกฎหมายเฉพาะกรณีเป็นคราว ๆ ไปได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้กรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายเงินคงคลังไปก่อนก็ได้ แต่ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป บทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดผลเสียต่อการบริหารการคลังและการงบประมาณของประเทศ เนื่องจากการ ตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เพียงแค่ตัวเลข แต่ไม่มีการชดใช้เงินอย่างแท้จริง

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้กรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายเงินคงคลังไปก่อนก็ได้ แต่ต้องตั้ง งบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ ต้องกำหนด แหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้เงินคงคลังที่จ่ายไปก่อนด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า รัฐบาลสามารถกู้เงินได้โดยอาศัยกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ เป็นหลัก แต่เงินกู้ที่ได้มาไม่จัดเป็นงบประมาณของแผ่นดินใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เงินกู้ที่รัฐบาลกู้มาบริหารประเทศเป็นเงินแผ่นดิน แต่ไม่อยู่ในระบบ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้น กระทรวงการคลังจึงสามารถใช้งบประมาณได้โดยไม่ต้องผ่านการควบคุม ตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้ เมื่อรัฐบาลต้องการใช้งบประมาณเรื่องใดเรื่องด่วนก็จะบัญญัติกฎหมาย เฉพาะยกเว้นระเบียบหรือวิธีการงบประมาณในระบบปกติ ทำให้ระเบียบหรือวิธีการงบประมาณไม่สามารถใช้ บังคับได้จริง และนำไปสู่สร้างภาระทางการคลังแก่ประเทศในอนาคต

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า โดยพื้นฐานของการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินต้องกระทำผ่านกระบวนการทางงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ รวมถึงการกู้เงินเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินก็ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินและมาตรการในการจัดหาแหล่งรายได้เพื่อชำระเงินกู้คืนแก่ผู้ให้กู้ด้วย

นายเชษฐา โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓ - ๔/๒๕๕๗ กล่าวถึงเงินแผ่นดินว่า “เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบคำชี้แจงของพยานแล้ว เห็นว่า คำว่า “เงินแผ่นดิน” ไม่ได้มีการกำหนดความหมายไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ที่บัญญัติค่านิยามของคำว่า “ตรวจสอบ” หมายความว่า “การตรวจบัญชี ตรวจการรับ การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหาร ซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจ ที่ได้มาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือ จากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ ของหน่วยรับตรวจ ทั้งนี้ ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นของหน่วยรับตรวจ หรือหน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่ายหรือใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดังกล่าวเป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการอันจะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารการเงินของรัฐและเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และให้หมายความรวมถึง การตรวจสอบอื่นอันจำเป็นแก่การตรวจสอบดังกล่าวด้วย” ประกอบกับความเห็นของพยานบุคคล ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และงบประมาณ ทั้ง ๔ ปาก ได้แก่ นางสาวประพิร อังกินนทน์ นายพิสิฐ ลี้อาธรรม นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล และนางสาวสุภา ปิยะจิตติ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า เงินแผ่นดิน ย่อมหมายถึง เงินของประชาชนทั้งชาติ โดยหมายความรวมถึงบรรดาเงินทั้งปวง ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ ที่รัฐเป็นเจ้าของหรืออยู่ในความครอบครองของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค หรือเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานรัฐนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีภาระต้องชำระคืนทั้งเงินต้นหรือดอกเบี้ยจากเงินที่ตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้น เงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. จึงเป็นเงินแผ่นดิน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓ - ๔/๒๕๕๗ ยังมีเหตุผลเพิ่มเติมว่า หากเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลสามารถบัญญัติพระราชกำหนดเพื่อกู้เงินมาใช้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศได้ ซึ่งทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าเงินกู้เป็นเงินแผ่นดินหรือไม่ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยวินิจฉัยว่า “เงินแผ่นดิน” หมายความว่า เงินคงคลังหรือเงินทุกประเภทที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่กฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจรัฐบาลกู้เงินมักจะบัญญัติให้ “เงินกู้” ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ดังนั้น รัฐบาลจึงอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อไม่ต้องกู้เงินผ่านระบบงบประมาณปกติ ซึ่งทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบการกู้เงินได้

- รัฐธรรมนูญต้องวางมาตรการที่สำคัญในการควบคุมและตรวจสอบการเงิน การคลัง และการงบประมาณของรัฐ เนื่องจากการอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการก่อกวนนี้ สาธารณะและสร้างภาระทางการคลังแก่ประเทศจำนวนมาก ทั้งนี้ การกู้เงินหรือการก่อกวนนี้ สาธารณะของรัฐบาลจำเป็นต้องมี

กระบวนการควบคุมและตรวจสอบที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นว่าฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนได้มีส่วนรับรู้และรับทราบการบริหารงบประมาณของรัฐบาลด้วย

- การป้องกันปัญหาการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณโดยไม่นำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน มีการเสนอวิธีแก้ปัญหาลักษณะหลายประการ เช่น การใช้ระบบงบประมาณที่ต้องแสดงรายการทั้งรายรับและรายจ่าย (งบประมาณสองขา) การสร้างระบบควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นมีความจำเป็นต้องกำหนดนิยามของคำว่า “เงินแผ่นดิน” ให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นกรอบในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้นิยามคำว่า “เงินแผ่นดิน” ไม่สามารถแก้ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลได้ทั้งหมด สิ่งสำคัญคือต้องสร้างระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลให้มีความชัดเจน โดยเฉพาะการควบคุมและตรวจสอบโดยฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน ซึ่งอาจบัญญัติความในลักษณะว่า “การกู้หรือยืมเงินใด ๆ ที่รัฐมีข้อผูกพันต้องใช้คืนจะกระทำมิได้ เว้นแต่...” ทั้งนี้ ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๒ ไว้ก่อน เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการบัญญัติเรื่องระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๔๒

มาตรา ๑๔๓

“มาตรา ๑๔๓ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังภาครัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

- มีกรรมการสอบถามว่า การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระจะสามารถกำหนดให้ชัดเจนว่าแต่ละหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนร้อยละเท่าใดของงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๔๓ ทำให้องค์กรอิสระได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระได้อยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดว่าแต่ละหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนร้อยละเท่าใดของงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔

“มาตรา ๑๔๔ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องมีเอกสารประกอบซึ่งรวมถึงประมาณการรายรับ และวัตถุประสงค์ กิจกรรม แผนงาน โครงการ ผลผลิต

และผลลัพธ์ในแต่ละรายการของการใช้จ่ายงบประมาณให้ชัดเจน รวมทั้งต้องแสดงฐานะการเงินการคลังของรัฐบาลเกี่ยวกับภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้จ่ายและการจัดหารายได้ ประโยชน์ และการขาดรายได้จากการยกเว้นภาษีเฉพาะรายในรูปแบบต่าง ๆ ความจำเป็นในการตั้งงบประมาณผูกพันข้ามปี ภาระหนี้และการก่อหนี้ของรัฐบาลในรูปแบบต่าง ๆ และฐานะการเงินของรัฐบาลวิสาหกิจในปีที่ขออนุมัติงบประมาณนั้น และปีงบประมาณที่ผ่านมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

หากรายจ่ายใดไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐบาลได้โดยตรง ให้จัดไว้ในรายการรายจ่ายงบกลาง โดยต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายงบกลางนั้นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๔ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องมีเขตสรรพยากรซึ่งรวมซึ่งประเภทสรรพยากร และวัตถุประสงค์ ที่สรรพยากร แผนสรรพยากร โครงสร้างผลผลิต และผลลัพธ์ในแต่ละประเภทสรรพยากรที่ใช้สรรพยากรซึ่งจัดสรร รวมทั้งข้อแสดงฐานะทางการเงินการคลังของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากสรรพยากรที่ใช้สรรพยากรสรรพยากรได้ประโยชน์ และสรรพยากรได้สรรพยากรซึ่งแผนสรรพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ตามวงสัปปะในสรรพยากรซึ่งสรรพยากรผูกพันข้ามปี สรรพยากรนี้และสรรพยากรซึ่งสรรพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และฐานะทางการเงินของรัฐบาลวิสาหกิจในปีที่ขออนุมัติงบประมาณนั้นและปีงบประมาณที่ผ่านมาเพื่อใช้สรรพยากรพิเคราะห์ด้วยแสดงให้เห็นถึงที่มาแห่งรายได้และผลสัมฤทธิ์ที่จะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาล

สรรพยากรซึ่งไม่ได้สรรพยากรจัดสรรซึ่งสรรพยากรให้แก่สรรพยากร รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐบาลได้โดยตรง ให้จัดไว้ในสรรพยากรซึ่งสรรพยากร โดยข้อแสดงเหตุผลและวงสัปปะในสรรพยากรที่สรรพยากรซึ่งสรรพยากรนั้นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาล”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หลักการของร่างมาตรา ๑๔๔ ที่ตัดออกไปนั้น ควรนำบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาลเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบการเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของส่วนราชการต่าง ๆ
- ความที่เพิ่มขึ้นใหม่ความว่า “ต้องแสดงให้เห็นถึงที่มาแห่งรายได้และผลสัมฤทธิ์ที่จะได้รับจากการจ่ายเงิน” หมายถึงผลสำเร็จในเรื่องของการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพใช่หรือไม่
- กฎหมายวินัยการเงินการคลังของรัฐบาลเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐ และเป็นกฎหมายที่จะกำหนดมาตรการเพื่อรองรับการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของหน่วยภาครัฐด้วย ดังนั้น คณะกรรมการควรเป็นผู้พิจารณาจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาลเพื่อให้เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ได้ออกแบบกลไกและมาตรการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๔ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้อง มีเอกสารประกอบซึ่งรวมถึงประวัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจน แผนงาน โครงการ ผลผลิต และผลลัพธ์ในแต่ละรอบการขอรับใช้ของหน่วยงานในห้าปีข้างหน้า รวมทั้งข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

หากหน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนดให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐไม่ได้โดยตรึงให้ใช้ได้ในการขอรับใช้ของหน่วยงานในห้าปีข้างหน้า โดยข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและควมหวังใน การที่หน่วยงานขอรับใช้ของหน่วยงานนั้นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วย วินัยการเงินการคลังของรัฐ”

มาตรา ๑๔๕

“มาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกแทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้ และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่เป็นดังนี้ “ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๕(๑) วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายตามความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา

๑๔๕ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบขึ้นพิจารณาใหม่ได้จะต้องอยู่ภายในกรอบระยะเวลาตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง และวรรคสาม

- กรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ควรกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นพิจารณาได้ทันที โดยไม่ให้นำระยะเวลาที่กำหนดในร่างมาตรา ๑๔๐ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับต่อการยืนยันร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายของสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๔๕ เป็นดังนี้ “ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๕(๑๔๐) วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยมิให้นำระยะเวลาตามมาตรา ๑๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสามมาใช้บังคับ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักการในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๔๕ กรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คณะกรรมการได้ออกแบบกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไว้แล้ว กล่าวคือในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบ สภาผู้แทนราษฎรจะต้องรอไว้สิบวันก่อนจึงจะสามารถยกร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยและยังยั้งไว้ขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ซึ่งไม่ควรนำระยะเวลาดังกล่าวมาใช้กับการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและเป็นร่างกฎหมายสำคัญ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๔๕ เป็นดังนี้ “ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๕(๑๔๐) วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน

ยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้ และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕๑๔๐ วรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที”

มาตรา ๑๔๖

“มาตรา ๑๔๖ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการให้มีผลดังกล่าว ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้นั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรู้ว่ามีกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ่าอนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการไปตามโครงการที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือ ต้องรับผิดชอบใช้นั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในห้าสิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องอายุความในการเรียกเงินคืนตามความในวรรคห้ามีความหมายแตกต่างกับการไม่กำหนดอายุความหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการให้ผิดหรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้งให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย”

ส่วนความในวรรคหกรห้า เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ให้กระทำได้ภายในห้าปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการนั้น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ” ในวรรคสาม เป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองรัฐมนตรีที่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการอนุมัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ

- หลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ในทางปฏิบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่สามารถทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่สามารถแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการที่ระบุไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แม้จะเห็นว่าเป็นรายการที่จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการของหน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการที่ระบุไว้ได้

- กรณีคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วปรากฏว่าคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการรู้เห็นการกระทำที่มีลักษณะฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะถือว่าคณะรัฐมนตรีทั้งคณะจะต้องรับผิดชอบหรือไม่

- เรื่องอายุความในการเรียกเงินคืนตามความในวรรคห้าที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า “ให้กระทำได้ภายใน ห้าปีสี่ปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการ” เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนงบประมาณที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการที่อาจสูงมาก จึงควรเพิ่มอายุความเป็นสามสิบปี

- อายุความคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญามีอายุความสี่สิบปี ดังนั้น เห็นด้วยกับการกำหนดอายุความเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในสี่ปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๖ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพัน อย่างไม่อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการ ให้ผิด หรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่ามี การกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าอนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการไปตามโครงการที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือ ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในห้าสิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการโครงการนั้น”

มาตรา ๑๔๗

“มาตรา ๑๔๗ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๕๐ ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘

“มาตรา ๑๔๘ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๙

“มาตรา ๑๔๙ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยหรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป แต่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปจะร้องขอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ แต่ต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี”

แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภา ครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างกฎหมายที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อ เสนอกฎหมายและอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ควรให้สิทธิประชาชนในการร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปได้เช่นเดียวกับ คณะรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๙ ในกรณีที่อายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยหรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป แต่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป หรือที่รัฐสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาแล้วเห็นชอบต่อไปไม่ได้ แต่ได้ร้องขอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปได้เช่นเดียวกับ คณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาแล้วเห็นชอบต่อไปไม่ได้ แต่ได้ร้องขอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปได้เช่นเดียวกับ คณะรัฐมนตรี หรือที่รัฐสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาแล้วเห็นชอบต่อไปไม่ได้ แต่ได้ร้องขอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภา ครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป”

มาตรา ๑๕๐

“มาตรา ๑๕๐ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๑๔๗ หรือมาตรา ๑๔๘

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา ๑๔๗ หรือมาตรา ๑๔๘ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๑

“มาตรา ๑๕๑ บทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ ให้ใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๒

“มาตรา ๑๕๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๓

“มาตรา ๑๕๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นนี้ให้กระทำในวันถัดจากวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง

มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบสวนว่า ร่างมาตรา ๑๕๓ วรรคสอง ความว่า “การลงมติในกรณีเช่นนี้ให้กระทำในวันถัดจากวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง” เป็นการเขียนขึ้นใหม่หรือคัดลอกมาจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ใช้ความว่า “การลงมติในกรณีเช่นนี้มีให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสาม เป็นดังนี้ “เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นนี้มีให้กระทำในวันถัดจากวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นนี้มีให้กระทำในวันถัดจากวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง

มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป”

มาตรา ๑๕๔

“มาตรา ๑๕๔ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๕๓ ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง เว้นแต่กรณีการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นสิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕

“มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ผู้นำฝ่ายค้านสังกัดอยู่ มีจำนวนไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๓ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของพรรคการเมืองนั้น มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ และให้นำมาตรา ๑๕๔ มาใช้บังคับแก่การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๔ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ควรกำหนดจำนวนหลักเกณฑ์ในการขอเปิดอภิปรายทั่วไป โดยเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ผู้นำฝ่ายค้านสังกัดอยู่มี สี่คนขึ้นไปซึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา พรรคการเมืองดังกล่าว มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้เกิดข้อสงสัยหรือชี้แจงปัญหาต่อ คณะรัฐมนตรี หรือให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงโดยไม่มีการลงมติได้ และให้นำมาตรา ๑๕๔ มาใช้ บังคับแก่การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๔ โดยอนุโลม

การเข้าชื่อเสนอญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ทำได้ปีละหนึ่งครั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ผู้นำฝ่ายค้านสังกัดอยู่มี สี่คนขึ้นไปซึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา พรรคการเมืองดังกล่าว มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้เกิดข้อสงสัยหรือชี้แจงปัญหาต่อ คณะรัฐมนตรี หรือให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงโดยไม่มีการลงมติได้ และให้นำมาตรา ๑๕๔ มาใช้ บังคับแก่การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๔ โดยอนุโลม

คณะรัฐมนตรี หรือให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงโดยไม่มีการลงมติก็ได้ และให้พ้นมาตรา ๑๕๕ มาใช้
บังคับแก่ที่ตราเสนอข้อตั้งข้อเปิดอภิปรายทั่วไปต่อวงฆราวาสที่โดยอนุโลม

การเข้าชื่อเสนอญัตติตามวาระหนึ่ง ให้ทำได้ปีละหนึ่งครั้ง”

มาตรา ๑๕๖

“มาตรา ๑๕๖ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ และให้นำมาตรา ๑๕๔ มาใช้บังคับแก่การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๕๕ มาบัญญัติเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๑๕๖ ด้วย และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๖ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ และให้พ้นมาตรา ๑๕๕ มาใช้บังคับแก่
ที่ตราเสนอข้อตั้งข้อเปิดอภิปรายทั่วไปต่อวงฆราวาสที่โดยอนุโลม

การเข้าชื่อเสนอญัตติตามวาระหนึ่ง ให้ทำได้ปีละหนึ่งครั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๖ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ และให้พ้นมาตรา ๑๕๕ มาใช้บังคับแก่
ที่ตราเสนอข้อตั้งข้อเปิดอภิปรายทั่วไปต่อวงฆราวาสที่โดยอนุโลม

การเข้าชื่อเสนอญัตติตามวาระหนึ่ง ให้ทำได้ปีละหนึ่งครั้ง”

มาตรา ๑๕๗

“มาตรา ๑๕๗ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ซึ่งการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำฝ่ายค้านจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุม และรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การเปิดอภิปรายทั่วไปตามร่างมาตรานี้ควรเป็นการประชุมลับ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๗ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ หรือทาง
เศรษฐกิจ ซึ่งที่ควรปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีซึ่งประชุมในที่ลับ
แต่ไม่ใช่ข้อยกเว้นที่สภา ผู้นำฝ่ายค้านจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุม และรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๗ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ หรือทางเศรษฐกิจ ซึ่งทางสมควรปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีมติเห็นชอบในหลักการ แต่ไม่พบข้อยุติ ผู้นำฝ่ายค้านจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาได้ ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุม และรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ”

ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

“ส่วนที่ ๕

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘

“มาตรา ๑๕๘ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช

๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๐

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๑

(๗) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๗

(๘) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา

๑๔๘

(๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๔๙

(๑๐) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๖๔

(๑๑) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๙

(๑๒) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๘๑

(๑๓) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๒

(๑๔) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๑”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้เพิ่มอนุมาตราใหม่ ดังนี้ “(๗/๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๓”

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๙) “การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๔๙” ซึ่งร่างมาตรา ๑๔๙ เป็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบ ดังนั้น ควรตัดคำว่า “ต่อไป” ออก

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม (๙) เป็นดังนี้ “การให้สัตยาบันให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๙”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๘ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช

๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๐

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๑

(๗) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๗

(๗/๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๓

(๘) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา

๑๔๘

(๙) การให้สัตยาบันให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๙

(๑๐) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๖๔

(๑๑) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๙

(๑๒) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๘๑

(๑๓) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๒

(๑๔) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๑”

มาตรา ๑๕๙

“มาตรา ๑๕๙ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่อง การตั้งคณะกรรมการการ กรรมการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือ ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี

“หมวด ๘

คณะรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๐

“มาตรา ๑๖๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า มีประเด็นในร่างมาตรา ๑๖๐ วรรคสองว่า ควรให้ประธานรัฐสภาในฐานะหัวหน้าฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีหรือไม่

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประธานรัฐสภาจะต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองสภา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๑

“มาตรา ๑๖๑ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็น นายกรัฐมนตรี จากรายชื่อบุคคลตามมาตรา ๘๗ ของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ซึ่งมีสมาชิก รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียง มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การลงมติตามวรรคสอง ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้มีประเด็นที่ประชุมจะต้องพิจารณา คือ ควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๑ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จากรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘๘๙ เฉพาะรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ซึ่งมีสมาชิกพรรคการเมืองในห้าพรรคซึ่งในห้าพรรคมีสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และเฉพาะผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖๒

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การลงมติตามวรรคสอง ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งในห้าที่กำหนดไว้ในวรรคสองเป็นจำนวนที่มากเกินไปในการรับรองรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๑ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จากรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘๘๙ เฉพาะรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ซึ่งมีสมาชิกพรรคการเมืองในห้าพรรคซึ่งในห้าพรรคมีสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และเฉพาะผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖๒

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การลงมติตามวรรคสอง ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

จากนั้น ที่ประชุมได้ย้อนกลับมาพิจารณาทบทวนร่างมาตรา ๑๒๘ วรรคสอง เนื่องจากในบางคณะกรรมการมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน จึงควรระบุความในร่างมาตรา ๑๒๘ วรรคสอง ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๘ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และ

อำนาจตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมการการกิติ ในการดำเนินการของกรรมการกิติ ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่มีความซ้ำซ้อนกัน ให้เป็นหน้าที่ของสภาที่จะต้องวินิจฉัยว่าจะมอบให้คณะกรรมการชุดใดเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๙ เพื่อกระทำการพิจารณาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ได้ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

การกระทำการ การสอบข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมการกิติ ในการดำเนินการของกรรมการกิติ ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่มีความซ้ำซ้อนกัน ให้เป็นหน้าที่ของสภาที่จะต้องวินิจฉัยว่าจะมอบให้คณะกรรมการชุดใดเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนั้น

ในการสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ทรงยศพิเศษ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับมา ให้ส่งเอกสาร ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการสอบข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๗ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด”

มาตรา ๑๖๒

“มาตรา ๑๖๒ รัฐมนตรีต้อง

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม
- (๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๙

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ เว้นแต่เป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๔ (๓) หรือ (๗) มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๗) เป็นดังนี้ “ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีโทษรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก” และเสนอให้รอการพิจารณาความในมาตรานี้ไว้ก่อน และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำกลับไปพิจารณาปรับปรุงความในมาตรานี้แล้วนำกลับมาเสนอต่อที่ประชุมอีกครั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖๒

มาตรา ๑๖๓

“มาตรา ๑๖๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๔

“มาตรา ๑๖๔ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และสถานะการเงินการคลังของรัฐโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวาระหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “สถานะการเงินการคลังของรัฐ” หากแก้ไขเป็นความว่า “แผนการบริหารการเงินการคลังของรัฐ” จะเหมาะสมมากกว่าหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การให้รัฐบาลจัดทำนโยบายโดยคำนึงถึงฐานะทางการเงินของรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐและสถานะการเงินการคลังของรัฐนั้น ควรกำหนดไว้ในส่วนที่ว่าด้วยวินัยทางการเงินและการคลัง ดังนั้น เสนอให้ตัดความว่า “สถานะการเงินการคลังของรัฐ” ในวรรคหนึ่ง ออก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเพิ่มความว่า “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ในวรรคหนึ่งเพื่อบังคับให้รัฐบาลที่จะต้องดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาตินั้นจัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะเป็นการพัฒนาที่ดีที่สุด ดังนั้น เมื่อรัฐบาลมีแนวคิดในการดำเนินนโยบายที่แตกต่างจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาติ ก็อาจกำหนดแผนในการพัฒนาขึ้นใหม่ก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การตัดความว่า “สถานะการเงินการคลังของรัฐ” ในวรรคหนึ่ง ออก อาจทำให้รัฐบาลดำเนินนโยบายโดยไม่คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังของรัฐได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และ สหพันธพันธกิจพันธกิจของรัฐ ที่มาแห่งรายได้ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรมีการเผยแพร่แนวนโยบายของรัฐบาลและที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินการตามนโยบาย รวมทั้งข้อวิพากษ์วิจารณ์ของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลอย่างรอบด้านและมีความตื่นตัวต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเด็นดังกล่าวนี้ควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยทางการเงินการคลัง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๔ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และ สหพันธพันธกิจพันธกิจของรัฐ ที่มาแห่งรายได้ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อน เพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้”

มาตรา ๑๖๕

“มาตรา ๑๖๕ รัฐมนตรีซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และให้นำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๖

“มาตรา ๑๖๖ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนร่วม

(๒) ใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

(๓) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๗

“มาตรา ๑๖๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๙ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย

รัฐมนตรีจะกระทำการใดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐ มิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้นำความในมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และเห็นว่าการนำลักษณะต้องห้ามบางกรณีที่กำหนดห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มิให้ดำเนินการมาใช้กับรัฐมนตรีอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากรัฐมนตรีมีหน้าที่ที่จะต้องสั่งการให้ข้าราชการดำเนินการตามนโยบาย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตรา มาตรา ๑๖๗ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๖๘

“มาตรา ๑๖๘ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นให้ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว ให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

บทบัญญัติมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้นำความในมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตรา มาตรา ๑๖๘ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๖๙

“มาตรา ๑๖๙ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๐

“มาตรา ๑๗๐ คณะรัฐมนตรีอาจจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใด ๆ อันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการจัดให้มีการออกเสียงประชามตินั้น ควรกำหนดให้เป็นเรื่องสิทธิของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ ควรบัญญัติว่า “การจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใด ๆ อันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลได้ ให้เป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ” โดยนำไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยจะเหมาะสมมากกว่า

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๑๗๐ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๑๗๑

“มาตรา ๑๗๑ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๔

(๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๖

ในกรณีที่ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖๑ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๒

“มาตรา ๑๗๒ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๑) หรือ (๓) และเป็นกรณีที่ไม่เกี่ยวกับการทุจริต ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่หากพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๔) หรือเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้วุฒิสภาเลือกผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ที่ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนทำหน้าที่รัฐมนตรี และร่วมกันทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๒) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้วุฒิสภาเลือกผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ที่

หน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้มีความสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ทำหน้าที่รัฐมนตรี และร่วมกันทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดว่า กรณีที่คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เพราะเหตุความเป็นนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลง หรือคณะรัฐมนตรีลาออก หากไม่ใช่กรณีการทุจริตก็ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๖ หรือเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตก็จะไม่สามารถอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จึงกำหนดให้วุฒิสภาทำหน้าที่เลือกผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี ส่วนกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๑ (๒) ก็ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ และความในวรรคสองเป็นกรณีคณะรัฐมนตรีซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ลาออกทั้งคณะ ก็ให้วุฒิสภาทำหน้าที่เลือกนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๒ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๑) หรือ (๓) และเป็นกรณีที่ไม่เกี่ยวกับการทุจริต ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่หากพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๔) หรือเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ **ในบทนี้เช่นนี้ ให้วุฒิสภาเลือกผู้ซึ่งคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้ซึ่งคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนที่รัฐมนตรี และร่วมทั้งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ**

(๒) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๒) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี**ต่างพรรคหนึ่ง**อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตาม (๑) หรือคณะรัฐมนตรีตาม (๒) ลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้วุฒิสภาเลือกผู้มีความสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้มีความสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนทำหน้าที่รัฐมนตรี **และร่วมทั้งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญต่อไป”**

ทั้งนี้ เหตุใดจึงกำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้เลือกผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีแทนที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือก

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เฉพาะกรณีตามความใน (๒) เท่านั้น ที่จะไม่มีสภาผู้แทนราษฎรอยู่ จึงควรกำหนดให้วุฒิสภาทำหน้าที่เลือกผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเฉพาะใน (๒) เท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี**ต่างพรรคหนึ่ง**อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตาม (๑) หรือคณะรัฐมนตรีตาม (๒) ลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ **และ**

เป็นกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้วุฒิสภาเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษา หรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนทำหน้าที่รัฐมนตรี **และร่วมทั้งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญต่อไป**” และสอบถามว่า ในระหว่างไม่มีคณะรัฐมนตรี และอยู่ในระหว่างการดำเนินการเลือกของสภาผู้แทนราษฎร จะกำหนดให้ใครมาทำหน้าที่รัฐมนตรี ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะทุจริตซึ่งกำหนดห้ามมิให้รักษาการ และกรณีรัฐมนตรีรักษาการลาออกทั้งคณะ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้วุฒิสภาเลือกผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีจะไว้วางใจให้ทำหน้าที่ได้หรือไม่ว่าจะได้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีที่มีความเหมาะสม

- อาจกำหนดให้ปลัดกระทรวงทำหน้าที่รัฐมนตรีเป็นการชั่วคราวในระหว่างการเลือกผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี เพราะคณะรัฐมนตรีตามวาระหนึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตาม (๑) หรือคณะรัฐมนตรีตาม (๒) ลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ

- การกำหนดให้ปลัดกระทรวงทำหน้าที่รัฐมนตรีอาจเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจะกำหนดให้ปลัดกระทรวงทำหน้าที่รัฐมนตรีก็จะต้องกำหนดให้ทำหน้าที่ได้เพียงชั่วคราว และทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเป็นดังนี้ ““ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตาม (๑) หรือคณะรัฐมนตรีตาม (๒) ลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ และเป็นกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้วุฒิสภาเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนทำหน้าที่รัฐมนตรี และร่วมทั้งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๗๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๒ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๑) หรือ (๓) และเป็นกรณีที่ไม่เกี่ยวกับการทุจริต ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่หากพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๔) หรือเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการทุจริต คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้วุฒิสภาเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรี และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี และให้ผู้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีเลือกผู้ที่คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบห้าคนทำหน้าที่รัฐมนตรี และร่วมทั้งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ”

(๒) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๑ (๒) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีตบวงรศทหซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ตาม (๑) หรือคณะรัฐมนตรีตาม (๒) ลาออกจากตำแหน่งทั้งคณะ และเป็นกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้วุฒิสภาเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับที่รัฐธรรมนูญ และไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรืออัยการ คนหนึ่งทำหน้าที่แทนที่รัฐธรรมนูญ และให้ผู้ทำหน้าที่แทนที่รัฐธรรมนูญเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับที่รัฐธรรมนูญอีกคนหนึ่งทำหน้าที่แทนที่รัฐธรรมนูญ และร่วมทำหน้าที่ที่คณะรัฐมนตรีตบวงรศทหปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรีเฉพาะเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน โดยให้ปลัดกระทรวงคัดเลือกตนเองให้คนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี ด้วย

มาตรา ๑๗๓

“มาตรา ๑๗๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗๒ คณะรัฐมนตรีต้อง

(๑) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป เว้นแต่ที่กำหนดไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) ไม่แต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๔) ไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐมนตรีสามารถเดินทางลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยในการจัดการเลือกตั้งในพื้นที่ต่างๆ ได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า หากเดินทางลงพื้นที่เพื่อตรวจราชการตามปกติ สามารถกระทำได้ แต่ในช่วงระยะเวลาก่อนการเลือกตั้ง ฝ่ายบริหารจะไม่กระทำการดังกล่าว เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๔

“มาตรา ๑๗๔ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเพราะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๔) สภาผู้แทนราษฎรมิมีมติไม่ไว้วางใจ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๒

(๖) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๗ หรือมาตรา ๑๖๘

(๗) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๕

นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามความวรรคหนึ่งแล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๖๐ วรรคสาม ด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม(๒) (๓) (๕) หรือ (๖) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบความครบถ้วนของมาตรา ๑๗๔ อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากไม่มีเรื่องการกระทำการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรงอันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เรื่องการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรงอยู่ในมาตรา ๑๖๒ (๕)

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๑๖๒ เป็นเรื่องคุณสมบัติ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในมาตรา ๑๗๔ โดยเพิ่มเรื่องการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง และให้เพิ่มเรื่องดังกล่าวในส่วนที่ ๓ สมาชิกวุฒิสภาด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๗๔

อนึ่ง มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรแก้ไขความในมาตรา ๑๖๒ (๕) ความว่า “(๕) มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” เป็น “(๕) ไม่ฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ทั้งนี้ ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในมาตรา ๑๖๒ (๕) ตามที่มีกรรมการเสนอ และเสนอให้ตัดความในมาตรา ๑๖๒ (๗) ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖๒

มาตรา ๑๗๕

“มาตรา ๑๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติมาตรานี้เป็นความต้องการของนายกรัฐมนตรีที่ต้องการให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง จึงถวายคำแนะนำพระมหากษัตริย์ใช้พระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๖

“มาตรา ๑๗๖ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอกการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้น มีผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความตามวรรคหนึ่งนำมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทั้งหมดหรือไม่ นายชวนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความตามวรรคหนึ่งได้นำมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทั้งหมด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๗๖ วรรคเจ็ด เป็นดังนี้ “การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาในบทที่และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๖ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอกการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาในบทที่สี่และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ”

มาตรา ๑๗๗

“มาตรา ๑๗๗ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดตามมาตรา ๑๗๖ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รอกการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ในการนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๘

“มาตรา ๑๗๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถ้ามีการตราพระราชกำหนดนั้นในระหว่างสมัยประชุมหรือในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ถ้ามีการตราพระราชกำหนดนั้นนอกสมัยประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า บทบัญญัติร่างมาตรานี้กำหนดให้ตราพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราได้ทั้งในสมัยประชุมและนอกสมัยประชุมแตกต่างจากหลักการเดิมที่ให้ตราพระราชกำหนดดังกล่าวได้เฉพาะในสมัยประชุม

มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “การพิจารณาโดยด่วนและลับ” ในวรรคหนึ่ง หมายความว่า จะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับประกอบกันใช้หรือไม่ ซึ่งแต่เดิมการตราพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราจะต้องได้รับการพิจารณาโดยลับเท่านั้น นอกจากนี้ ความว่า “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ในวรรคสอง กรณีจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนอกสมัยประชุม หมายความว่าอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การพิจารณาตราพระราชกำหนดดังกล่าวจะต้องกระทำโดยด่วนและลับ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามปกติ ทั้งนี้ กรณีจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนอกสมัยประชุมให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๗๖ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ดังเช่นในมาตรา ๑๗๘ โดยคณะกรรมการอาจดำเนินการขอให้มีการเรียกประชุมสภาสมัยวิสามัญก็ได้

ประธานกรรมเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถ้ามีที่ตราตราพระราชกำหนดนั้นในระหว่างสมัยประชุม หรือในโอกาสแรกที่สภาผู้แทนราษฎร ถ้ามีที่ตราตราพระราชกำหนดนั้นนอกสมัยประชุม เว้นแต่เป็นเวลาอยู่นอกสมัยประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

“พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถ้ามีที่ตราตราพระราชกำหนดนั้นในระหว่างสมัยประชุม หรือในโอกาสแรกที่สภาผู้แทนราษฎร ถ้ามีที่ตราตราพระราชกำหนดนั้นนอกสมัยประชุม เว้นแต่เป็นเวลาอยู่นอกสมัยประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗๙

“มาตรา ๑๗๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๐

“มาตรา ๑๘๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึกตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๑

“มาตรา ๑๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ทำให้ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเวลานั้น ควรพิจารณากำหนดให้วุฒิสภำมีอำนาจหรือทำหน้าที่ในเรื่องใด โดยมีหลักเกณฑ์อย่างไร บัญญัติรวมไว้ในมาตราเดียว เช่น ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม และการลงมติให้ความเห็นชอบนั้นต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เป็นต้น เพื่อให้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภำในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรรวมอยู่ในที่เดียวกันซึ่งเป็นไปตามหลักการของคณะกรรมการที่ต้องการให้ผู้ใช้อำนาจรัฐธรรมนูญเข้าใจได้ง่ายขึ้น

มีกรรมการสอบถามว่า ความผิดในการประกาศสงคราม เป็นความผิดทางอาญาระหว่างประเทศ การที่รัฐสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ ผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือรัฐสภา ใช่หรือไม่

นายเชษฐ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ภายใต้หลักการนำขึ้น กราบบังคมทูลและรับสนองพระบรมราชโองการ ต้องใช้หลัก “The king can do no wrong”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในที่นี้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๘๑ โดยให้นำเรื่องอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรไปรวมกันไว้ในมาตราเดียวกันทั้งหมด

มาตรา ๑๘๒

“มาตรา ๑๘๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

รัฐสภาอาจตราข้อบังคับเพื่อกำหนดให้หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ตามวรรคสองด้วยก็ได้ โดยต้องระบุประเภทหรือขอบเขตของหนังสือสัญญาดังกล่าวให้ชัดเจน และต้องกำหนดวิธีการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงให้รัฐสภาตราข้อบังคับ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เป็นการบัญญัติเพิ่มเพื่อให้รัฐสภาสามารถตราข้อบังคับเพื่อกำหนดหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยต้องระบุประเภทหรือขอบเขตของหนังสือสัญญาให้ชัดเจน เพื่อเป็นการคัดกรองว่าหนังสือสัญญาใดที่ต้องส่งให้รัฐสภาพิจารณาเห็นชอบ เพื่อให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติโดยไม่ต้องส่งหนังสือสัญญาทุกฉบับให้รัฐสภาพิจารณาเห็นชอบ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ปัญหาที่เกิดขึ้นจากมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ คือ ไม่มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือสัญญา หากให้มีกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือสัญญาและกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎหมายโดยระบุประเภทและขอบเขตของหนังสือสัญญา จะทำให้ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติสามารถดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือสัญญาได้อย่างชัดเจน และสามารถทำงานได้ง่ายขึ้นเนื่องจากเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ หากให้อำนาจรัฐสภาในการตราข้อบังคับ รัฐสภาอาจไม่มีการดำเนินการดังกล่าว

- ควรนำความว่า “หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง” ในวรรคสามไปบัญญัติเพิ่มในวรรคสอง รวมทั้งควรให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้มีกฎหมายที่ระบุประเภทหรือขอบเขตของสัญญาตามวรรคสอง และต้องกำหนดวิธีการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย” จะทำให้รัฐสภาต้องพิจารณาหนังสือสัญญาตามที่กำหนดในกฎหมาย ซึ่งจะทำงานได้ง่ายขึ้น

- มาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทำให้การทำงานที่ผ่านมาของหน่วยงานราชการเป็นไปด้วยความยากลำบาก เมื่อมีการทำหนังสือสัญญาได้ก็จะขอความเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศว่าหนังสือสัญญานั้นๆ เข้าข่ายหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ หรือไม่ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศก็ไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนแก่หน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองและวรรคสาม เป็นดังนี้

“หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

รัฐสภาขอสงวนสิทธิ์ข้อยกเว้นเพื่อที่บทบัญญัติให้ลักษณะ ประเภท และขอบเขตของหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามวรรคสองหนึ่งตำบลที่ใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยในกฎหมายต้องระบุประเภทหรือขอบเขตของหนังสือสัญญาดังกล่าวให้ชัดเจน และต้องกำหนดวิธีการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเยียวยาที่จำเป็นด้วย”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีการกำหนดประเภทและขอบเขตของหนังสือสัญญา แต่ข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติไม่สามารถกำหนดประเภทและขอบเขตของหนังสือสัญญาได้ เนื่องจากไม่มีความชัดเจน แต่หากแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการกำหนดลักษณะ ประเภท และขอบเขตของหนังสือสัญญาให้ชัดเจนก็อาจไม่สามารถออกกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือสัญญาได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือสัญญายังไม่ต้องกำหนดให้ครบทุกประเภทของหนังสือสัญญาในคราวเดียว แต่หากมีหนังสือสัญญาอื่นที่เข้าข่ายก็ให้เพิ่มเข้าไปในภายหลัง ซึ่งประเภทของสัญญาสามารถเพิ่มได้โดยในตอนท้ายของกฎหมายให้บัญญัติความว่าให้เพิ่มเติมได้โดยพระรชากฤษฎีกา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความตามมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า สามารถนำความในมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาบัญญัติในกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือสัญญาได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หนังสือสัญญาที่มีลักษณะหรือมีเนื้อหาสาระคล้ายกัน ควรกำหนดเป็นแบบหนังสือสัญญามาตรฐานเพื่อจะได้ไม่ต้องส่งให้รัฐสภาพิจารณาอีก

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า แม้หนังสือสัญญาใดจะเคยได้รับความเห็นชอบมาก่อนก็ตาม ถ้ามีหนังสือสัญญาที่มีลักษณะซ้ำหรือคล้ายกันก็ยังคงเสนอต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมี สิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออก พระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของ รัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภา พิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

รัฐสภาขอสงวนสิทธิ์ข้อยกเว้นให้ลักษณะ ประเภท และขอบเขตของหนังสือสัญญาอื่นที่ อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามวรรคสองหนึ่งตำบลที่ไม่ได้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยใน กฎหมายต้องระบุประเภทหรือขอบเขตของหนังสือสัญญาดังกล่าวให้ชัดเจน และต้องกำหนดวิธีการที่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเยียวยาที่จำเป็นด้วย”

มาตรา ๑๘๓

“มาตรา ๑๘๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๔

“มาตรา ๑๘๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืน เครื่องราชอิสริยาภรณ์”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๘๔ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากนำไปบัญญัติรวมไว้ใน ร่างมาตรา ๙ แล้ว

มาตรา ๑๘๕

“มาตรา ๑๘๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความ ตาย เกษียณอายุ ถูกสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หรือมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้พ้นจาก ตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๘๕ พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้

พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ถูกสั่งให้ขอขมขื่น หรือไล่ขอขมขื่น หรือ มีพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้พ้นจากตำแหน่ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ถูกสั่งให้ขอขมขื่น หรือไล่ขอขมขื่น หรือ มีพ้นจากราชการโดยผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้พ้นจากตำแหน่ง”

มาตรา ๑๘๖

“มาตรา ๑๘๖ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ ข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๗

“มาตรา ๑๘๗ บทกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงบรรดาที่ได้รับสนองพระบรมราชโองการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๗/๑

“มาตรา ๑๘๗/๑ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้จ่ายได้ ไม่ก่อนวันเข้ารับหน้าที่

บำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์มนตรี จึงควรคงความในวรรคสองไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๗/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

จากนั้น ประธานกรรมการได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างมาตรา ๗๑ ซึ่งมีการพิจารณาเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๖๑ วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ ดังนี้

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ รัฐพึงจัดให้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีของวิทยุโทรทัศน และโทรคมนาคมอันเป็นทรัพย์สินของชาติโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ศาสนาแห่งตนของชาติ และประโยชน์สาธารณะและสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาย่อมเป็นทรัพยากรของรัฐ มีไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชน

รัฐพึงจัดให้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินที่เพื่อบริโภคของตัวบุคคลที่มิใช่ไปตามวรรคหนึ่ง และข้อบังคับให้มีบทบัญญัติที่สอดรับกับบทบัญญัติที่คุ้มครองเสรีภาพในการรับหรือปิดกั้นการรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชนในการจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่หรือวงโคจรดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือประโยชน์อื่นใด ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐพึงจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้ให้บริการโดยมิชอบ ป้องกันการรบกวนการใช้ประโยชน์ และไม่ทำให้ประชาชนผู้ให้บริการต้องรับภาระเกินสมควร รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้นำความในร่างมาตรา ๗๑ ไปกำหนดไว้ในหมวดหน้าที่ของรัฐ และกำหนดให้คลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรเป็นทรัพยากรของรัฐ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “รัฐพึงจัดให้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีของวิทยุโทรทัศน และโทรคมนาคมอันเป็นทรัพย์สินของชาติโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ศาสนาแห่งตนของชาติ และประโยชน์สาธารณะและสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาย่อมเป็นทรัพยากรของชาติ มีไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชน...” เนื่องจาก การได้มาซึ่งหลักการเรื่องการให้คลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรเป็นทรัพยากรของชาติ ต้องผ่านอุปสรรคและการต่อสู้ทางการเมืองอย่างมากมาย จึงควรกำหนดให้เรื่องคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรเป็นทรัพยากรของชาติ โดยให้รัฐเป็นผู้บริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน

- ควรกำหนดให้คลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรเป็นทรัพยากรของรัฐ เพื่อให้รัฐสามารถนำไปจัดให้มีการประมูลหรือจัดสรรคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารได้ และปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะมีการดำเนินการให้เกิดรัฐและการเมืองที่ดีด้วยเช่นกัน

- ประชาชนหรือสาธารณชนอาจไม่มีความไว้วางใจต่อรัฐ จึงควรกำหนดให้เรื่องคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรเป็นทรัพยากรของชาติ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๑ รัฐพึงจัดทำให้มีทรัพยากรใช้ประโยชน์ส่วที่ต้องรักษาคลื่นความถี่ที่ใช้ในทางส่งวิทยุโทรคมนาคมเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมตามขั้นเป็นทรัพยากรที่ส่วสรรของชาติโดยที่หนึ่งซึ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน ตามวงขึ้นตรงของรัฐ และประโยชน์ส่วสรรและสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาให้เป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน

รัฐพึงจัดทำให้องค์กรที่มีอำนาจเป็นอิสระในทางปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่หรือวงโคจรดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือประโยชน์อื่นใด ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดนำคลื่นความถี่ไปใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากองค์กรอิสระตามความในวรรคสอง คือ กสทช. แล้ว ความในร่างมาตรานี้ อาจเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับ กสทช. สามารถเข้ามาบริหารจัดการสิทธิในวงโคจรได้ด้วย และเสนอให้ตรวจสอบเนื้อหาของร่างมาตรา ๗๑ ให้มีความเหมาะสม

- ควรปรับปรุงความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งกิจการกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม...” และสอบถามว่า องค์กรใดที่มีอำนาจในการใช้สิทธิในวงโคจร

- การใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสาร จำเป็นต้องมีการสร้างโครงข่ายอุปกรณ์เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารนั้นด้วย จึงควรกำหนดให้โครงข่ายและอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นของรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสามที่ได้มีการเพิ่มขึ้นใหม่เป็นการกำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระที่ดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่เท่านั้น และความในวรรคสองได้กำหนดให้การใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่หรือวงโคจรดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงไม่เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับ กสทช. แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๗๑ เป็นหลักการที่ทำให้รัฐต้องรักษาคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรของอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาให้เป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน ส่วนรายละเอียดต่างๆ จะถูกกำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๑ รัฐพึงจัดทำให้มีทรัพยากรใช้ประโยชน์ส่วที่ต้องรักษาคลื่นความถี่ที่ใช้ในทางส่งวิทยุโทรคมนาคมเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมตามขั้นเป็นทรัพยากรที่ส่วสรรของชาติโดยที่หนึ่งซึ่ง

ประโยชน์สูงสุดของประชาชน ตามวาทะของพระเจ้า และประโยชน์สำหรับชนและสิทธิในวงโคจรของ
อุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาให้เป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน

รัฐพึงสั่งให้องค์กรที่มีคอมพิวเตอร์เป็นอิสระในทวิภาคปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบต่อพันธกิจให้เป็นที่
ตามวาทะหนึ่ง และพึงสั่งให้สิทธิที่ควรจะเป็นอิสระในทวิภาคปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบต่อพันธกิจให้เป็นที่
รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามที่ควรจะเป็นอิสระของประชาชนในการจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่น
ความถี่หรือวงโคจรดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือ
ประโยชน์อื่นใด ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบ ดำเนินการเกี่ยวกับ
คลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์
จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน
รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่ส่งผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดนำคลื่นความถี่ไปใช้
ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม
๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ
กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๓๕ นาฬิกา

นายภาณุวัฒน์ เกียรติขันธ์

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐิติจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาววรินทร์ทร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์